

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 457/2016-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Slánske Lesy, s. r. o., Ruskovská 6, Trebišov, zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Füzérom, M. R. Štefánika 1256/22, Trebišov, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 Co 352/2012-3270 z 26. novembra 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 107/2014 z 13. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Slánske Lesy, s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júna 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Slánske Lesy, s. r. o., Ruskovská 6, Trebišov (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaním doručeným 19. júla 2016, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Co 352/2012-3270 z 26. novembra 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 107/2014 z 13. apríla 2016 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej proti Slovenskej republike (ďalej aj „žalobkyňa“) účastníčkou súdneho konania vedeného Okresným súdom Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) o určenie vlastníckeho práva k v žalobe vymedzeným nehnuteľnostiam – prevažne lesným pozemkom. Okresný súd rozsudkom č. k. 14 C 565/1998-2930 z 20. marca 2012 žalobe čiastočne vyhovel, keď svojím výrokom Slovenskej republike určil vlastníctvo k pozemkom v ňom špecifikovaných, v časti konanie o žalobe vylúčil na samostatné konanie, ktoré sa začalo viesť pod sp. zn. 11 C 43/2012, a sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 100 % trov tohto konania. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 14 Co 352/2012-3270 z 26. novembra 2013 rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením potvrdil a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne podané dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 107/2014 z 13. apríla 2016 odmietol.

Sťažovateľka namieta, že postupom konajúcich súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa jej názoru sa viacerými argumentmi sťažovateľky uplatnenými v odvolaní krajský súd nezaoberal, prípadne ich vo svojom rozhodnutí ani nespomenul, pričom s jej námietkami sa mal vysporiadať iba vo všeobecnosti. Tvrdí tiež, že konajúce súdy sa nijako nezaoberali nedostatkom intabulácie vlastníckeho práva štátu do pozemkovej knihy. Aj keď najvyšší súd uzavrel, že rozsudok krajského súdu nie je postihnutý vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zakladajúcou prípustnosť dovolania, sťažovateľka je toho názoru, že *„nevysporiadanie sa s kľúčovými odvolacími námietkami, ba čo viac, ani len ich zhrnutie v odvolacom rozhodnutí, je*

nevyhnutné chápať ako odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, ktorá skutočnosť zakladá prípustnosť dovolania proti každému, teda aj potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu... Z tohto dôvodu bolo povinnosťou najvyššieho súdu vysporiadať sa s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa toho, kedy a akým spôsobom mal štát sporné nehnuteľnosti nadobudnúť do vlastníctva, ako aj s námietkami sťažovateľky spochybňujúcimi vlastnícke právo štátu pre nedostatok intabulácie do pozemkovej knihy. “.

Z dôvodu, že sťažnosť smeruje aj proti rozsudku krajského súdu, v ďalšej časti sťažovateľka rekapituluje obsah svojich odvolacích námietok uplatnených proti rozsudku okresného súdu. Poukazujúc na obsah inštrukcie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky namieta okrem iného použitie znaleckého posudku [REDACTED] v konaní ako listinného dôkazu, ako aj nedodržania zákonných podmienok nadobudnutia vlastníctva bez intabulácie. K odňatiu možnosti sťažovateľky konať pred odvolacím súdom malo dôjsť tiež tým, že jej v odvolacom konaní nebolo doručené vyjadrenie žalobkyne na odvolanie podané sťažovateľkou proti rozsudku okresného súdu. Tým malo dôjsť k porušeniu princípu rovnosti zbraní ako jedného z prvkov koncepcie spravodlivého konania a práva na kontradiktórne konanie. Poukazuje pritom na zásadné právne názory formulované v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) „potvrdené v rozhodnutí zo 04.10.2011 k sťažnosti č. 35090/37 vo veci Ringier Axel Springer Slovakia, a.s. proti Slovenskej republike, a to v odsekoch 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90... ako aj rozsudok ESLP č. 17127/2012 z 13.1.2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike (na ktorý poukazuje aj najvyšší súd v namietanom uznesení). ... Vo svetle... názorov ESLP neobstojí argumentácia najvyššieho súdu uvedená v dovolacom rozhodnutí, podľa ktorej právo sťažovateľky porušené nebolo, nakoľko jej právny zástupca bol nahliadať do spisu a teda mal možnosť sa s vyjadrením žalobkyne na odvolanie oboznámiť.“. Názor najvyššieho súdu o poskytnutí možnosti oboznámiť sa s vyjadrením žalobkyne sťažovateľkou považuje za neakceptovateľný aj z dôvodu, že pred rozhodnutím krajského súdu nenahliadal do spisu právny zástupca sťažovateľky, ale obhajca konateľa sťažovateľky v súbežne vedenom trestnom konaní. V tejto súvislosti uvádza, že „skutočnosť spočívajúca v tom, že náš právny zástupca (prostredníctvom substitúta) nahliadol do časti mimoriadne rozsiahleho spisu za účelom zistenia niektorých špecifických

skutočností potrebných v inom (trestnom) konaní, nemohla zbaviť a ani nezbavila všeobecné súdy (či okresný súd, či krajský súd) povinnosti doručiť nám, resp. nášmu právnenému zástupcovi vyjadrenie žalobcu na naše odvolanie. Opačné stanovisko, ktoré v tejto otázke zaujal najvyšší súd v rámci dovolacieho konania, je vzhľadom na konkrétne okolnosti tohto prípadu popretím princípov kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní.“

Sťažovateľka tiež nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu, že dvojité označenie žalobkyne v rozsudku okresného súdu je len chybou formálnou, ktorá nemala vplyv na výsledok konania. S poukazom na uznesenie krajského súdu sp. zn. 14 Co 29/2008 z 22. apríla 2008 uvádza, že prístup krajského súdu v tejto otázke je v rozpore s princípom právnej istoty, keďže v označenom prípade totožný senát krajského súdu rozhodol v obdobnej veci inak. Sťažovateľka rovnako odporuje aj právnenému posúdeniu otázky platnosti darovania, resp. nadobudnutia sporných nehnuteľností vydržaním právnou predchodkyňou sťažovateľky domáhajúc sa iného výkladu zákonného článku č. XXXI/1894, ktorý mal byť v kritickom čase súčasťou uhorského právneho poriadku. Podľa jej názoru sa krajský súd vyčerpávajúcym spôsobom nezaoberal možnosťou nadobudnutia vlastníckeho práva skutočnou držbou právnou predchodkyňou sťažovateľky. Namieta napokon aj právny záver o neplatnosti vnesenia sporných nehnuteľností do obchodného majetku sťažovateľky, ktorý má vyplývať zo znaleckého posudku vyhotoveného v trestnom konaní, ktoré dosiaľ nebolo skončené.

Napokon sťažovateľka namieta zásah do základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že z rozhodovania vo veci bola sudkyňa okresného súdu [REDAKOVANÉ] vylúčená rozhodnutím nepríslušného súdu – Krajského súdu v Košiciach, hoci už uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Nc 19/1999 z 28. apríla 1999 o prikázaní veci malo byť rozhodovanie o zaujatosti sudcov s konečnou platnosťou pridelené na konanie krajskému súdu. Obdobne mal tento nepríslušný súd rozhodnúť aj o nevyhlúčení sudkyne [REDAKOVANÉ] uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010. Sťažovateľka pritom považuje za rozhodujúce „rozlišovať medzi funkčnou príslušnosťou v odvolacom konaní a funkčnou príslušnosťou v konaní o námietke

zaujatosti. Konanie o námietke zaujatosti je osobitným konaním odlišným od odvolacieho konania. Hoci tak na odvolacie konanie ako aj na konanie o námietke zaujatosti je spravidla príslušný ten istý krajský súd, napriek tomu platí, že o odvolaní rozhoduje v postavení odvolacieho súdu, kým o námietke zaujatosti rozhoduje v postavení nadriadeného súdu. ... Funkčná príslušnosť Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu nebola a ani nemohla byť citovaným uznesením dotknutá, keďže o zmene funkčnej príslušnosti vo vzťahu k odvolaciemu konaniu nebol dôvod rozhodovať. Námietka sa totiž netýkala rozhodovania Krajského súdu v Košiciach v odvolacom konaní, ale rozhodovania o námietke zaujatosti, teda v postavení nadriadeného súdu. ... Doterajšie rozhodnutia NS SR o zmene funkčnej príslušnosti sa totiž vždy týkali iba rozhodovania KS Košice o námietke zaujatosti ako nadriadeného súdu.“. Sťažovateľka prezentuje názor, že najvyšší súd sa síce s touto námietkou vysporiadal, avšak nie so skutočnosťou, že o námietke zaujatosti proti sudkyňi [REDAKOVANÉ] rozhodoval Krajský súd v Košiciach. Preto podľa sťažovateľky možno urobiť záver, že okresný súd bol nesprávne zložený, keďže vo veci nekonal a nerozhodoval zákonný sudca.

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd v danej veci takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 107/2014 a jeho uznesením z 13.4.2016 porušil základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 352/2012 a jeho rozsudkom z 26.11.2013 porušil základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 107/2014 z 13.4.2016 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co 352/2012 z 26.11.2013 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú sú Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Banskej Bystrici povinní zaplatiť spoločne

a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. Juraja FÜZERA, M.R. Štefánika 22, Trebišov, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy ustanoví podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods.1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch ...

Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolání podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom pre naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09).

K týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon (IV. ÚS 116/2011).

Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000).

V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku č. k. 14 Co 352/2012-3270 z 26. novembra 2013, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, uviedol krajský súd tieto právne závery:

«Po preskúmaní veci na základe podaného odvolania žalovaného dospel krajský súd k záveru, že v danej veci okresný súd v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie pre zistenie skutkového stavu veci, vykonané dôkazy aj vyhodnotil v súlade s § 132 O. s. p. a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p.

S podrobnými dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa sa krajský súd stotožňuje a na tieto v podrobnostiach odkazuje.

Vzhľadom na to, že krajský súd v danej veci bol viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, zaoberal sa odvolací súd námietkami, ktoré uviedol žalovaný ako dôvody, z ktorých vyvodzoval nesprávnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Žalovaný v podanom odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa poukazoval na to, že v konaní je nesprávne označený ten, kto má konať v tomto konaní za žalobcu - Slovenskú republiku. Treba poukázať na to, že touto otázkou sa zaoberal okresný súd na strane 13 a 14 svojho rozhodnutia. Pokiaľ súd dospel k záveru, že v danom konaní je správne označený ten, kto má konať za žalobcu - Slovenskú republiku, tak takýto záver súdu prvého stupňa je správny, pretože časť predmetných nehnuteľností bola predtým ako nadobudol vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam žalovaný v správe právneho predchodcu - [REDAKOVANÉ] a tiež aj správe [REDAKOVANÉ]. V čase rozhodovania súdu prvého stupňa bolo v platnosti ustanovenie § 21 ods. 4 O. s. p., podľa ktorého za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, a to konkrétne ustanovenie § 34 ods. 14. Z tohto ustanovenia vyplýva, že pozemkový fond za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností vo vlastníctve štátu uvedených v osobitnom predpise, podielov spoločnej nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu a poľnohospodárskych pozemkov, ktorých vlastník nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné; obdobne postupuje správca vo veciach lesných pozemkov vo vlastníctve štátu a lesných pozemkov, ktorých vlastník nie je známy. Z uvedeného vyplýva, že oprávnenie zákonného zastúpenia sa týka všetkých súdnych konaní vzťahujúcich sa k nehnuteľnostiam vo vlastníctve štátu, a teda aj konaní o ochranu vlastníckeho práva, ale aj o určovacie žaloby podľa § 80 písm. c/ O. s. p. Keďže podľa znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] v danej veci išlo aj o neknihované pozemky, u ktorých malo byť vedené vlastníctvo v prospech [REDAKOVANÉ] (pozemky neznámych vlastníkov), tak v danom prípade zastupovanie štátu prostredníctvom [REDAKOVANÉ] v danej veci bolo dôvodné.

Pokiaľ ide o [REDAKOVANÉ], tak oprávnenie tohto subjektu konať za štát vyplýva z ustanovenia § 50 ods. 6 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch. Podľa tohto zákonného ustanovenia správca vykonáva právo vlastníka k lesnému majetku vo vlastníctve štátu, najmä zabezpečuje jeho ochranu a zastupuje vlastníka v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy; obdobne správca postupuje vo veciach lesných pozemkov, ktorých vlastník nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že tak [REDAKOVANÉ], ale aj [REDAKOVANÉ] ako právnické osoby boli oprávnené konať za štát aj v danej veci, v ktorej ide o určenie vlastníctva k majetku, ktorý bol písaný predtým ako vlastníctvo štátu. Z vyššie uvedených dôvodov preto krajský súd námietku žalovaného nepovažoval za dôvodnú.

Odvolaateľ v podanom odvolaní taktiež poukazoval na to, že súd nesprávne aplikoval zákonný článok č. XXXI/1894 a to z dôvodu, že tak urobil bez hlbšej analýzy. V tejto súvislosti poukázal na to, že ide o zákonný článok o manželskom práve, preto ustanovenie §127 písm. e/ zákonného článku definuje osobu nespôsobilú na právne úkony výslovne iba pre účely citovaného zákonného článku, teda výlučne len pre právnu oblasť manželského práva. S takýmto záverom žalovaného sa krajský súd nestotožňuje a v tomto smere poukazuje na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý sa touto otázkou zaoberal. V tejto súvislosti súd prvého stupňa správne poukázal na publikáciu „Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi“ od [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorá sa na str. 45 zaoberá skutočnosťami majúcimi vplyv na právnu spôsobilosť osôb. Z tejto publikácie vyplýva, že deti nižšie 12 rokov nemajú spôsobilosť k právnym úkonom vôbec, v dôsledku čoho nemôžu uzavrieť žiadny právny úkon, ani taký, ktorý je im výlučne na osoh, teda nemôžu platne ani dar prijať, vyjmúc malé príležitostné dary. Z uvedeného bolo teda nesporné, že dieťa mladšie ako 12 rokov dar prijať nemohlo, lebo nemalo spôsobilosť na taký právny úkon.

Uvedená okolnosť má však súvis s tým, či gróf [REDAKOVANÉ] mohol platne disponovať so svojím majetkom v prospech [REDAKOVANÉ] ako nascitúra vo februári roku 1913, a tak ako to tvrdí [REDAKOVANÉ] v notárskych osvedčeniach, ktorými osvedčovala nadobudnutie vlastníckeho práva na základe vydržania k nehnuteľnostiam, ku ktorým sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva. U majetku, ktorý nadobudol gróf [REDAKOVANÉ] išlo o sverenský majetok. Rodinné sverenstvo pozostávalo v takej viazanosti niektorého majetku, podľa ktorej požívanie majetku malo platiť vždy jednému, vopred určenému (mužskému) členovi rodiny až do jeho smrti, kdežto po smrti používateľa majetku, tzv. držiteľa sverenstva, majetok mal bez ujmy pripadnúť oprávnenému čakatel'ovi.

Gróf [REDAKOVANÉ] však ako vlastník bol obmedzený vo svojom právnom nakladaní s majetkom bez toho, žeby prestal byť vlastníkom. Takéto obmedzené vlastníctvo prislúchalo tomu, koho právo bolo obmedzené nápadníctvom iného tak, že po uplynutí istej

doby alebo po nastaní istej udalosti právo doterajšieho vlastníka pominie a právo vlastníctva bez zvláštneho prevodu samostatne prejde na inú osobu, na čakateľa (nápadníka). Tak tomu bolo zvlášť u rodinného sverenstva. Takýto vlastník nemohol naložiť s vecou na ujmu čakateľa; škodlivé dispozície vlastníka boli voči čakateľovi právne bezúčinné. Z toho, že s podstatou sverenstva nebolo možné voľne nakladať, vyplýva aj to, že podstatu sverenstva s povolením sverenského súdu v obmedzenej miere najviac do výšky 1/3 bolo možné zaťažiť. Sám držiteľ sverenstva mohol svojím veriteľom dať do zálohu len dôchodky, ktoré mu prislúchali doživotne zo sverenského majetku.

Z uvedeného je teda zrejmé, že gróf [REDACTED] so svojim majetkom vo februári 1913 nemohol nakladať darovaním na úkor čakateľa, teda svojho syna, pretože taký právny úkon by bol vo vzťahu k čakateľovi právne bezúčinný. Ak teda gróf [REDACTED] nemohol vo februári 1913 majetok platne - účinne darovať a [REDACTED] ako nasciturus, teda ešte nenarodená, ho nemohla platne prijať, pretože nemala spôsobilosť na taký právny úkon, tak nemohla platne nadobudnúť k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu, vlastnícke právo darovaním.

Okrem toho z vykonaného dokazovania vyplýva, že v čase označeného daru [REDACTED] [REDACTED] v notárskych osvedčeniach jej matka nemohla vedieť, že je tehotná. Táto okolnosť vyplýva zo znaleckého posudku znalca [REDACTED], znalca z odboru gynekológie a pôrodnictva. Sama [REDACTED] uvedením tohto dátumu tak spochybnila aj akt darovania, o ktorom tvrdila, že na základe neho nadobúdala vlastnícke právo. Uvedené okolnosti svedčia o správnom závere súdu prvého stupňa, že [REDACTED] [REDACTED] nenadobudla nehnuteľnosti od grófa [REDACTED], tak ako tvrdila, lebo gróf [REDACTED] vo februári 1913 bol držiteľom sverenského majetku, ktorý majetok darovať nemohol, pretože ho dedil len mužský potomok, pričom v čase daru, t. j. začiatkom mesiaca február 2013 (zjavne došlo pri prepise k chybe, správny údaj má byť 1913, pozn.) [REDACTED] ešte nebola narodená, teda nemala spôsobilosť na právne úkony, a teda by nemohla takýto dar ani prijať.

Ako vyplýva z notárskych osvedčení, tak predmetom darovania však mal byť aj majetok, ktorý grófovi [REDACTED] nepatrilo, ale patrilo rodine [REDACTED] [REDACTED]. Z obsahu spisu však nevyplýva, že by takýto majetok nadobudla rodina grófa [REDACTED]. V tomto smere nebola predložená žiadna zmluva, z ktorej by táto

okolnosť vyplývala, teda darovacia zmluva, pričom gróf [REDACTED] by mohol nadobudnúť vlastnícke právo len na základe jej vkladu v pozemkovej knihe, t. j. intabuláciou darovacej zmluvy. V tejto súvislosti na dokreslenie veci treba spomenúť výpoveď svedka [REDACTED] v trestnom konaní, ktorá je založená na č. 1. 1949 spisu, a z ktorej vyplýva, že tento nevedel, že by rodina [REDACTED] darovala nejaký majetok rodine [REDACTED]. Ak by sa tak bolo stalo za života jeho otca alebo starého otca, bol by o tejto okolnosti vedel. Uvedené nasvedčuje tomu, že tvrdenie [REDACTED] o darovaní nehnuteľností rodiny [REDACTED] grófovi [REDACTED] je nepravdivé a ničím nepodložené.

Pokiaľ ide o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe vydržania [REDACTED] k predmetným nehnuteľnostiam na základe uhorského obyčajového práva, tak treba považovať za správny záver súdu prvého stupňa, že [REDACTED] nepreukázala, že by vlastnícke právo takýmto spôsobom nadobudla.

Vlastnícke právo na základe práva platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi bolo možné nadobudnúť aj vydržaním. Právo vlastníctva nehnuteľností bez vpisu do pozemkovej knihy, aj proti vlastníkovi vpísanému do pozemkovej knihy nadobudne si ten, kto nehnuteľnosť za 32 rokov ako svoju pokojne má v držbe. Ako svoju, totiž vo svojom mene a nie v mene iného (teda nie ako požívateľ, nájomník alebo púhy užívateľ) a pokojne, teda že pozemkový vlastník medzi časom nepodá žalobu proti držiteľovi o vydanie nehnuteľnosti alebo nejakým iným spôsobom sa nepreruší pokojná držba. Vydržať nehnuteľnosť nemohol ten, kto nebol dobromyseľný, teda ten, kto už na začiatku svojej držby vedel o tom, že bezprávne nadobudol nehnuteľnosť.

Nadobudnutie vlastníckeho práva odvodzovala [REDACTED] od darovania vykonaného grófom [REDACTED]. Ako však z vyššie uvedeného vyplýva, tak gróf [REDACTED] nemohol platne disponovať so svojím majetkom, a teda tento darom previesť na [REDACTED], vtom čase ešte ako na nenarodenú. Pritom nemohol disponovať ani s majetkom, ktorý patril rodine [REDACTED]. Z uvedeného vyplýva, že u [REDACTED] chýba právny titul pre vstup do držby nehnuteľností. Len na základe takéhoto titulu by bola [REDACTED] mohla odvodzovať vstup do dobromyseľnej držby. Okrem toho z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by [REDACTED] vstúpila do držby nehnuteľností a tieto ako svoje vo svojom mene pokojne po dobu 32 rokov užívala a ani to, že by do účinnosti prijatia Občianskeho zákonníka z roku

1950 sa domáhala toho, že by z tohto dôvodu nadobudla vlastnícke právo na základe vydržania mimo pozemkovej knihy. Z pripojených písomných dokladov totiž vyplýva, že pôvodný pozemno-knižní vlastníci sa naďalej správali ako vlastníci týchto pozemkov, o čom svedčia listinné dôkazy týkajúce sa prvej a druhej pozemkovej reformy, pretože s týmito osobami ako vlastníkmi nehnuteľností počas tvrdenej doby vydržania štát konal. Neboli splnené podmienky pre to, aby notár osvedčil vydržanie vlastníckeho práva v prospech

Je teda nesporné, že nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto sporu a ku ktorým sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva. Ak k nehnuteľnostiam nenadobudla vlastnícke právo, tak na základe vyhlásenia, ktoré je založené na č. 1. 19 a ktorého vklad bol povolený dňa 02. 07. 1998 pod č. V 1739/98 Okresným úradom v Trebišove – odborom katastrálnym, nemohla ako jediná spoločníčka platne vložiť nehnuteľnosti do spoločnosti Slánske Lesy, s.r.o. so sídlom Ruskovská 6, Trebišov. by mohla previesť len toľko práv, koľko skutočne mala a keďže k predmetným nehnuteľnostiam vlastnícke právo nenadobudla, nemohla s nimi platne nakladať (§ 123 Občianskeho zákonníka) tak žalovaný nadobúdala vlastnícke právo k nehnuteľnostiam od nevlastníka, čo znamená, že nemohol platne nadobudnúť vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam.

Pokiaľ sa v konaní poukazuje tiež na to, že podpis na vyhlásení, ktorým vložila nehnuteľnosti ako nepeňažný vklad do spoločnosti - žalovaného, nie je jej podpisom, tak táto okolnosť bola potvrdená znaleckým posudkom podaným Kriministickým a expertíznym ústavom Policajného zboru v Bratislave dňa 18. 09. 2000 v trestnej veci obvineného. Táto okolnosť však v čase rozhodovania krajského súdu v konaní o určenie vlastníckeho nebola podstatná, ak bolo preukázané, že nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré tvorili nepeňažný vklad do spoločnosti žalovaného. Nemohla takýto vklad do spoločnosti platne urobiť z iného právneho dôvodu.

Ako vyplýva z obsahu spisu, tak u nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, bol predtým, ako uplatnila nárok, na základe notárskych osvedčení na listoch vlastníctva vedený ako vlastník Československý štát. Do tejto doby vlastnícke právo štátu k predmetným nehnuteľnostiam nikto nespochybňoval, ani si vlastnícke právo proti štátu

platne neuplatnil, a to ani v priebehu tohto súdneho konania. To, akým spôsobom štát nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktorých sa predmet sporu týka, vyplýva z písomných podkladov, listov vlastníctva a pozemno-knižných vložiek, ako aj znaleckého posudku, ktoré doklady do konania dokladal žalobca a ktorými identifikoval a preukazoval svoje vlastnícke právo. Uvedenými okolnosťami sa zaoberá okresný súd podrobne na č. l. 34 až 44 v dôvodoch svojho rozsudku. S týmito závermi súdu prvého stupňa sa krajský súd stotožňuje. Súdu prvého stupňa bol poskytnutý dostatok písomných podkladov pre zaujatie právneho záveru, akým spôsobom štát nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu. Právne závery súdu prvého stupňa zodpovedajú jeho skutkovým zisteniam, preto krajský súd vzhľadom na podrobné dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa nepovažoval za potrebné, aby tieto v dôvodoch svojho rozhodnutia opakoval.

Odvolanie žalovaného proti výroku rozsudku okresného súdu I. nepovažoval krajský súd za dôvodné, a preto v uvedenom výroku rozsudok okresného súdu ako vecne správny v spojení s opravným uznesením zo dňa 02. 05. 2012 č. k. 14C/565/1998-3006, ktorým u parcely C-KN č. 321 o výmere 12758 doplnil len neuvedenú mernú jednotku, t. j. m².»

Podstata námietok sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu spočíva v jej nesúhlase s právnym posúdením jej veci krajským súdom, ktorý sa stotožnil s právnym posúdením prípadu okresným súdom, ako aj so spôsobom, akým sa krajský súd vysporiadal s ňou predloženou odvolacou argumentáciou.

Ústavný súd berúc na zreteľ obsah § 219 ods. 2 OSP zdôrazňuje, že odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie tvoria z hľadiska predmetu konania jeden celok. Vzhľadom na potvrdenie vecnej správnosti rozsudku okresného súdu, ako aj stotožnenie sa krajského súdu s právnym posúdením veci okresným súdom sa ústavný súd oboznámil aj s obsahom prvostupňového rozsudku a zistil, že odpovede krajského súdu na odvolacie námietky sťažovateľky nadväzujú na právne závery rozsudku okresného súdu.

K námietkam sťažovateľky spochybňujúcim predpoklady pre určenie vlastníckeho práva žalobkyni (napríklad pre nedostatok jeho intabulácie do pozemkovej knihy) ústavný súd poukazuje na závery okresného súdu, ktorý na strane 40 až 44 svojho rozsudku ozrejmil dôvody, pre ktoré na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o prechode vlastníckeho práva ku v rozsudku okresného súdu uvedeným pozemkom na právneho predchodcu žalobkyne. Z nich vyplýva, že toto pozemkové vlastníctvo získal štát na základe prvej a druhej pozemkovej reformy, a záver, že zápis v pozemkovej knihe (sťažovateľkou namietaná intabulácia) pre nadobudnutie vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam potrebný nebol, okresný súd oprel o výklad § 1 až 6 zákona č. 142/1947 Sb. o revízii prvej pozemkovej reformy v znení zákona č. 44/1948 Z. z. V tejto spojitosti okresný súd uvádza, že s *„ohľadom na spoločenské zmeny po druhej svetovej vojne bol uplatňovaný výklad, podľa ktorého sa vlastníctvo k obhospodárenej pôde nenadobudlo ani zápisom vlastníctva do pozemkových kníh, ani vyhotovením listín, na ktorých základe by takýto zápis bolo možné vykonať. Podľa vtedajšieho výkladu sa vlastníctvo nehnuteľností nadobudlo oprávneným faktickým prevzatím držby, nie až prevzatím držby knihovnej. Vlastníctvo zahraného pozemkového majetku sa teda nadobudlo až tým, že nový vlastník zabranú pôdu oprávnene prevzal a začal na nej hospodáriť. Oprávnené prevzatie zabranej pôdy v uvedenom zmysle nastáva vtedy, keď bola daná pôvodnému vlastníkovi preberaného majetku výpoveď z hospodárenia podľa záborového a náhradového zákona a výpovedná doba riadne uplynula. Vyhotovenie vkladových listín a zápis do pozemkovej knihy boli už len vykonaním knihovného poriadku.*

Knihovný poriadok sa v určitých prípadoch vykonával až následne po prevzatí vlastníckeho práva k pôde novým vlastníkom, ako jednoznačne vyplýva z ustanovenia zákona č. 90/1944 Sb. Vykonanie knihovného bol proces, ktorým mal byť následne uvedený stav zápisu v pozemkovej knihe a v pozemkovom katastri do súladu so skutočným právnym stavom vzťahoval sa nielen na majetok konfiškovaný, podľa prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb., ale aj na majetok zabraný a to podľa § 14 Zákona č. 142/1947 Sb. Vykonaním knihovného poriadku žiadne práva nevznikli, len existujúcim právam bola poskytnutá verejná publicita. Teda prechod vlastníctva k nehnuteľnostiam na štát pred 1.10.1948 došlo uplynutím výpovednej doby, prevzatím nehnuteľností bez zápisu vkladu

vlastníckeho práva podľa § 6 ods. 1 zákona č. 142/1947 Sb. Prevzatím sa rozumelo faktické prevzatie nehnuteľnosti uplynutím výpovednej lehoty. ...

Tvrdenie právneho zástupcu žalovaného neobstojí, lebo ako to súd vyššie uviedol prechod vlastníctva na štát podľa revízie prvej pozemkovej reformy predchádza faktickým prevzatím, čo v prípade majetku Veľkostatku Červený vrch bolo dňa 1.5.1934 bez výpovede, o čom sa dohodli ŠPU s grófom [REDAKOVANÉ]. Taktiež nehnuteľnosti, ktoré tvorili veľkostatok [REDAKOVANÉ] v pozemnoknižnej vložke [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ] bolo vyznačené, že tieto nehnuteľnosti sú zabrané štátom a mieni ich prevziať štát ale zápisom zo dňa 22.1.1963 je vyznačená konfiškácia týchto nehnuteľností v prospech štátu.“.

Okresný súd k nadobudnutiu časti nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu, štátom v rámci druhej pozemkovej reformy dôvodil dekrétom prezidenta republiky č. 12/1945 Zb. o konfiškácii a urýchlennom rozdelení poľnohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov ako aj zradcov a nepriateľov českého a slovenského národa (ďalej len „dekrét prezidenta republiky“), podľa ktorého „sa s okamžitou platnosťou t. j. v okamžiku jeho účinnosti (23. 6.1945) konfiškovoal uvedeným subjektom poľnohospodársky majetok pre účely pozemkovej reformy. Konfiškovaný majetok tak prešiel (ex lege) na štát. Aj na prípady keď došlo k zápisu konfiškácie v pozemkovej knihe sa vzťahuje zákon č. 90/1947 Zb. a tiež aj zákon č. 12/1945 Zb., t. j. že knihovný poriadok sa v určitých prípadoch vykonával až po prevzatí vlastníckeho práva k pôde novým vlastníkom.“. Obdobne okresný súd poukazoval na ustanovenia nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa a s poukazom na konkrétne listinné dôkazy považoval nadobudnutie vlastníckeho práva žalobkyne za dostatočne preukázané.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno obísť krajským súdom uvedené dôvody vylučujúce nadobudnutie vlastníctva právnou predchodkyňou sťažovateľky ich darovaním od grófa [REDAKOVANÉ], resp. ich vydržaním, tak ako sú uvedené od strany 5 rozsudku krajského súdu. Krajský súd pritom nadväzuje a dopĺňa právne závery okresného súdu k ním formulovanej predbežnej otázke týkajúcej sa nadobudnutia vlastníckeho práva právnou predchodkyňou sťažovateľky (nebohou [REDAKOVANÉ]) a následne

sťažovateľkou na strane 29 až do strany 32 a následne až do strany 34 rozsudku okresného súdu. Dôvody aplikácie ustanovenia § 127 písm. a) zákonného článku č. XXXI/1894 o manželskom práve aj v sťažovateľkinom prípade krajský súd a pred ním okresný súd vysvetlil opierajúc sa o všeobecne akceptovaný zdroj výkladu uhorského práva – monografiu Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi autorskej dvojice Fajnor, Zátarecký. Sťažovateľka síce v sťažnosti spochybňuje súdmi vykonaný výklad poukazom na právnu subjektivitu nascitura v zmysle obyčajového práva platného na území Slovenska do roku 1950, avšak proti právnym názorom všeobecných súdov o zmene obyčajového práva v roku 1894 označeným zákonným článkom v otázke spôsobilosti detí mladších ako 12 rokov dar prijať, ktoré si sudy osvojili na základe výkladu vyplývajúceho z označeného prameňa neformuluje žiadne relevantné právne argumenty.

Svojvoľný nie je ani záver krajského súdu o tom, že v čase rozhodovania o návrhu na určenie vlastníckeho práva nebola okolnosť pravosti podpisu právnej predchodkyne sťažovateľky na vyhlásení, ktorým vložila sporné nehnuteľnosti ako nepeňažný vklad do majetku sťažovateľky ako právnickej osoby podstatná, keďže v konaní bolo podľa krajského súdu preukázané, že [REDAKOVANÉ] vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam na základe darovania ani vydržania nadobudnúť nemohla. Námietky týkajúce sa použiteľnosti vykonaných dôkazov vedené proti záveru o neplatnosti vnesenia sporných nehnuteľností do majetku sťažovateľky preto ústavný súd nepovažoval za spôsobilé pre záver o arbitrárnosti rozsudku krajského súdu s priamym dosahom na sťažovateľkou označené základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Hoci podľa názoru sťažovateľky nie sú pre rozhodnutie súdov o vlastníckom práve Slovenskej republiky tieto súdmi formulované dôvody relevantné, podľa názoru ústavného súdu je táto argumentácia krajského súdu a okresného súdu presvedčivá a zodpovedajúca stabilizovanému výkladu právnych otázok podstatných v danom prípade. Skutočnosť, že k otázke nadobudnutia vlastníckeho práva štátu k predmetným nehnuteľnostiam krajský súd svoje právne úvahy podstatnejšie nerozvinul (okrem tých, ktoré sú uvedené na strane 8 rozsudku) a na námietku sťažovateľky uvedenú na 6. strane jej odvolania proti rozsudku

okresného súdu tak výslovne nereagoval, ešte neznamená, že svojím rozhodnutím porušil základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na základe stotožnenia sa s obsahom rozsudku okresného súdu totiž dal aj na túto sťažovateľkou uplatnenú námietku dostatočnú odpoveď, v ktorej boli vyvrátené tvrdenia sťažovateľky o podmienke zápisu vlastníckeho práva do pozemkovej knihy na prechod vlastníctva k nehnuteľnostiam podliehajúcim prvej a druhej pozemkovej reforme na žalobkyňu. Nesúhlas sťažovateľky s krajským súdom (a pred ním okresným súdom) uskutočnenou aplikáciou dopadajúcich právnych predpisov však sám osebe neznamená porušenie sťažovateľkou označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ napádané skutkové a právne závery nie sú svojvoľné a neudržateľné, respektíve pokiaľ neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by popieral zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Vzhľadom na právne odôvodnený záver konajúcich súdov o nemožnosti nadobudnutia vlastníckeho práva právnou predchodkyňou sťažovateľky darovaním, ako aj vydržaním by podľa názoru ústavného súdu ani nebolo ústavnoprávne akceptovateľné poskytnúť v súdnom konaní sťažovateľke ochranu vlastníckeho práva (bez ohľadu na právno-teoretický diskurz o tom, či žaloba o určenie vlastníctva patrí medzi tzv. vlastnícke žaloby), ktoré mala nadobudnúť z už opísaných dôvodov, pokiaľ boli v súdnom konaní nepochybne zistené také skutočnosti, ktoré nadobudnutie vlastníckeho práva sťažovateľkou uvedenými spôsobmi vylučovali.

Vo vzťahu k spochybneniu zákonnosti okresným súdom vykonaného dôkazu listinou, ktorou mal byť znalecký posudok znalca [REDAKOVANÉ] z odboru geodézie a kartografie č. 100033-5/2002 s odkazom na inštrukciu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) č. 7/2009 ústavný súd pripomína, že zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplýva z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy (I. ÚS 67/06). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie obsiahnuté najmä v čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu hodnotiť hodnotenie dôkazov realizované všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s ich hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, III. ÚS 230/2012). V tejto

súvislosti sa žiada poznamenať, že inštrukcia ministerstva spravodlivosti nie je všeobecne záväzným predpisom, dodržanie ustanovení ktorého pri výkone znaleckej činnosti je všeobecný súd povinný bez výnimky zohľadňovať, najmä pokiaľ sporný dôkaz nebol vykonaný ako znalecký posudok, ale iba ako jeden z listinných dôkazov. Naopak, v stave dôkaznej núdze, na ktorý okresný súd poukázal vzhľadom na značný časový odstup od priebehu okolností podstatných vo veci, by vylúčenie namietaného dôkazu zo sťažovateľkou uvádzaného dôvodu bolo v rozpore so zmyslom § 125 OSP, podľa ktorého môžu za dôkaz slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, pričom namietaný listinný dôkaz bol nepochybne vyhotovený osobou, ktorej odborné znalosti vzhľadom na odbor, v ktorom znalec pôsobí (geodézia a kartografia) mohol byť zdrojom odborných poznatkov relevantných pre posúdenie predmetného prípadu. Preto ani táto sťažovateľkou namietaná skutočnosť nemôže odôvodňovať zásah ústavného súdu do výsledku tohto konania.

Ústavný súd konštatuje, že ako odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, tak aj vykonané právne posúdenie prípadu nevykazuje znaky arbitrárnosti. Uvedené platí aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľky uberala iným smerom ako právny názor krajského súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí, ale rozhodnutie v spojení s ním preskúmaným rozsudkom okresného súdu dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietanie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

Keďže ústavný súd nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by napadnutý rozsudok krajského súdu (s prihliadnutím na obsah rozsudku okresného súdu) bolo možné považovať za popierajúci zmysel základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd dospel v tejto časti sťažnosti k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti.

Ostatné námietky sťažovateľky týkajúce sa nedodržania princípu rovnosti zbraní nedoručením vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu, právnej subjektivity a právneho zastúpenia žalobkyne, ako aj zákonnosti obsadenia okresného súdu a krajského súdu (v spojitosti s ktorým sťažovateľka namieta aj porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy) boli predmetom dovolacieho prieskumu realizovaného najvyšším súdom, z dôvodu ktorého ich bolo možné podrobiť ústavnému prieskumu len v súvislosti s obsahom uznesenia najvyššieho súdu.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

Z obsahu uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie z dôvodu, že v konaní vystupoval ako účastník ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania [§ 237 ods. 1 písm. b) OSP], ďalej že sťažovateľke sa ako účastníčke konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom [§ 237 ods. 1 písm. f) OSP], a napokon aj preto, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát [§ 237 ods. 1 písm. g) OSP]. Pred tým, ako sa najvyšší súd v napadnutom uznesení vyjadril k existencii všetkých sťažovateľkou namietaných vád konania, konštatoval procesnú neprípustnosť dovolania z hľadiska podmienok vyplývajúcich z § 238 ods. 1 a 3 OSP, ako aj absenciu vád konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a), c) až e) OSP.

K dovolacej námietke sťažovateľky, že v konaní nemohli vystupovať dvaja žalobcovia, keď v skutočnosti existuje len jedna Slovenská republika, v dôsledku čoho mal byť naplnený dovolací dôvod podľa § 237 ods. 1 písm. b) OSP, najvyšší súd uviedol:

„Žalovaná namietala, že konanie je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. b) O. s. p. pretože v konaní vystupujú dvaja žalobcovia hoci je zrejmé, že existuje len jedna Slovenská republika a preto ďalšia Slovenská republika označená ako žalobkyňa 2/ neexistuje a nemá ani spôsobilosť byť účastníkom konania.

Vada konania podľa § 237 písm. b) O. s. p. zahŕňa len tie prípady, keď v konaní vystupuje účastník, ktorý nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, t.j. nemôže byť nositeľom procesných práv a povinností. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto

má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O. s. p.). V zmysle § 21 Občianskeho zákonníka pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou. Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka), z toho dôvodu majú aj spôsobilosť byť účastníkom konania. Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania má z procesného hľadiska za následok zastavenie konania (§ 103 a 104 ods. 1 O. s. p.).

V žalobnom návrhu bola ako žalobkyňa označená Slovenská republika, ktorá ako je zrejmé z vyššie citovaných ustanovení má ako štát spôsobilosť byť účastníkom konania a je existujúcim subjektom právnych vzťahov, preto námietka dovolateľky o existencii vady konania v zmysle § 237 písm. b/ O. s. p. nie je dôvodná.“

Nadväzne na to vo vzťahu k otázke správnosti označenia žalobkyne najvyšší súd poukázal na to, že od *«nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania treba dôsledne odlišovať procesné nedostatky týkajúce sa označenia účastníka konania (§ 79 ods. 1 O. s. p.), aktívnu a pasívnu vecnú legitimáciu účastníkov vyplývajúcu z hmotného práva a ak je účastníkom konania štát, potom aj označenie správneho štátneho orgánu, ktorý koná za štát a do ktorého pôsobnosti patrí predmet sporu (§ 21 ods. 4 O. s. p.). Tieto otázky sa totiž netýkajú právnej subjektivity účastníka konania a nespádajú pod dovoláciu vadu v zmysle § 237 písm. b/ O. s. p., pričom okrem správneho označenia účastníka sú z hľadiska procesnej prípustnosti podaného dovolania irelevantné, pretože sa týkajú právneho posúdenia veci súdom, ktoré môže byť podrobené dovolaciemu prieskumu len za predpokladu, že dovolanie je procesné prípustné, čo však nie je prejednávaný prípad.*

Procesné pochybenia týkajúce sa správneho označenia účastníka konania spočívajú buď v tom, že v žalobe absentujú náležitosti v zmysle § 79 ods. 1 O. s. p. a účastník nie je identifikovaný tak, ako to vyžaduje občiansky súdny poriadok (chýbajúce údaje), alebo nie je označený v súlade s právnou realitou (nesprávne údaje). V oboch týchto prípadoch ide o vadu žaloby, ktorá by mala byť odstránená postupom súdu podľa § 43 ods. 1 O. s. p. Dôsledok neodstránenia tohto nedostatku podmienky konania bude závisieť od toho, či ide o taký nedostatok, ktorý bráni ďalšiemu konaniu a rozhodovaniu súdu, alebo či aj pri tomto nedostatku je možné vec prejednať (§ 43 ods. 2 O. s. p.). „Možnosťou pokračovať v konaní v tomto zmysle je možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok, ktorými sú

neodstrániteľné alebo neodstránené nedostatky žalôb. Musí ísť o prekážky pre akýkoľvek ďalší postup všeobecného súdu. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na doplňovanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, a nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Výklad a používanie procesných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky... (nález IV. ÚS 1/02 z 26. septembra 2002 publikovaný pod č. 85/2002). Pokiaľ by však išlo o taký nedostatok v označení účastníka, ktorý bránil súdu vo veci konať a rozhodnúť (žalobca označí názvy dvoch rozdielnych právnických osôb R46/2004, neuvedie údaj bydliska účastníka, alebo iný nedostatok v označení účastníkov majúci za následok celkovú zmätočnosť žaloby), a súd by napriek tomu v konaní pokračoval a rozhodol, zaťažil by konanie vadou v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (doplniť, či doplňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 123, § 118 ods. 1, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O. s. p.). V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že súdna ochrana je poskytovaná v materiálnom a nie formálnom zmysle, čo znamená, že nie každé procesné pochybenie súdu, alebo jeho nesprávny procesný postup, ktorým dochádza k odopretiu procesného práva účastníkovi konania, je považovaný za porušenie základného práva na súdnu ochranu. Dôležitými hľadiskami sú tie, ktoré vo svetle prípadu dávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, či účastník v skutočnosti bol z uplatnenia konkrétneho procesného úkonu vylúčený a či táto okolnosť mala podstatný vplyv na ďalšie konanie. Preto nie každé porušenie procesných predpisov súdom a tým aj

porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu vady konania, ktorú má na zreteli ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p...

Pokiaľ ide o dvojité označenie Slovenskej republiky, na ktoré žalobkyňa poukazovala, treba prisvedčiť tomu argumentu, že Slovenská republika je len jedna a nemôže byť ako účastník konania označená dva krát. Aj štát môže byť totiž ako účastník konania označený len raz a nemôže tvoriť procesné spoločenstvo účastníkov sám so sebou (obdobne uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2012 sp. zn. 6 Cdo 149/2011). Je tomu tak preto, že aj keď sa v konaní uplatňujú nároky spadajúce do kompetencie viacerých príslušných štátnych orgánov oprávnených za štát konať, nositeľom konkrétneho práva či povinnosti, nie je ten ktorý štátny orgán, ale štát ako taký, jeden subjekt právneho vzťahu a jeden účastník súdneho konania. Štátne orgány vystupujú v súdnom konaní nie vo vlastnom mene, ale v mene štátu ako priamy vykonávatelia jeho vôle. Z tohto dôvodu bolo dvojité označenie Slovenskej republiky ako žalobkyne jednak v žalobnom návrhu a tiež v záhlaví rozhodnutí súdov nižších stupňov formálne, procesné nesprávne. Tento nedostatok však ale sám osebe nezakladá vadu zmätočnosti konania (§ 237 písm. f/ O. s. p.), pre ktorú by dovolací súd musel napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť. Takýto dôsledok by nastal až v prípade, ak by sa toto procesné pochybenie prejavilo v odňatí, či upretí procesných práv a povinností účastníkom konania alebo, ak by sa táto nesprávnosť prejavila aj vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia, ktoré by v jej dôsledku nebolo materiálne vykonateľné. Iba v týchto prípadoch by šlo o taký nedostatok v označení účastníka, ktorý by súdu bránil vo veci konať a rozhodnúť (§ 43 ods. 2 O. s. p) a zakladal by vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu nezistil, že by postupom súdu došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom či už žalovanej alebo žalobkyňi, ktoré mali v priebehu celého súdneho konania vytvorený priestor na realizáciu procesných oprávnení a mali tak možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie a jeho výsledok. Súčasne sa procesná nesprávnosť spočívajúca v dvojitom označení Slovenskej republiky okrem záhlavia neprejavila v žiadnej časti rozhodnutí súdov nižšieho stupňa (predovšetkým vo výrokovej časti) a nemala tak za následok nedostatok materiálnej vykonateľnosti týchto rozhodnutí.

Vo výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa je uvedené „1. Určuje, že žalobca - Slovenská republika je výlučným vlastníkom nehnuteľností...“. Zo znenia výroku je celkom

zrejme, že súd za žalobkyňu a súčasne aj výlučného vlastníka sporných nehnuteľností považoval len jeden subjekt a to Slovenskú republiku. Výrok súdneho rozhodnutia bol jasný, určitý a zrozumiteľný a predovšetkým materiálne vykonateľný. Rozhodnutie súdu bolo v znení tohto výroku spôsobilou verejnou listinou na zápis vlastníckeho práva žalobkyne do katastra nehnuteľností podľa § 34 ods. 1 zákona č. 162/1995 Zb. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov. V tomto smere nie je rozpor ani medzi výrokom a odôvodnením súdneho rozhodnutia, ktorý by prípadne mohol mať za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Na str. 13 odsek 6 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa sa uvádza: „Počas konania došlo k upresneniu žalobcu a je nesporné, že účastníkom na strane žalobcu je Slovenská republika s označením zastúpenia, a to Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len SPF), ako aj právnickou osobou [REDACTED].“ Aj z odôvodnenia je teda nepochybné, že súd prvého stupňa za žalobcu považoval Slovenskú republiku a nie dva krát Slovenskú republiku prípadne orgány oprávnené za ňu konať. Napokon označenie žalobkyne v konaní nemohlo u žalovanej vyvolať žiadne pochybnosti o tom, kto žalobu podáva a čoho sa domáha. Už na pojednávaní pred súdom prvého stupňa dňa 3. júla 2008 (viď zápisnica z pojednávania č. l. 1375-6 zväzok III spisu) právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že žalobcom je Slovenská republika, ktorú v časti zastupujú [REDACTED] a v časti SPF podľa jednotlivých nehnuteľností. Žalovaná tak postavila svoju dovoláciu argumentáciu a procesnú prípustnosť podaného dovolania na napádani výlučne formálneho, procesného pochybenia súdov, ktoré ale nemalo žiadny vplyv na výsledok konania, nedotklo sa jej procesných práv a preto ani nemohlo založiť procesnú prípustnosť podaného dovolania.

Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že formálna vada v označení žalobkyne, ktorou je postihnuté záhlavie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, nemala za následok zmätočnosť konania ani napadnutého rozhodnutia a uvedené procesné pochybenie súdov nedosahuje takú intenzitu vady konania akú predpokladá ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p.».

Citovaná časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu dáva dostatočnú odpoveď, prečo námietku sťažovateľky týkajúcu sa označenia účastníka konania na strane žalobcu najvyšší súd nepovažoval za spôsobilú na naplnenie dovolacích dôvodov ustanovených

v § 237 písm. b) a písm. f) OSP. Zo sťažnosti v tomto smere vyplýva v podstate len nesúhlas sťažovateľky s právnym posúdením tejto otázky najvyšším súdom, nepredkladá však žiadne argumenty ústavnoprávneho charakteru, ktoré by citovaný záver relevantne spochybňovali. Pokiaľ sťažovateľka s poukazom na iné rozhodnutie krajského súdu, ktorým malo byť o obdobnej otázke rozhodnuté iným spôsobom, namieta rozpor s princípom právnej istoty, ústavný súd poznamenáva, že v každom súdnom systéme judikatúra súdov podlieha vývoju, pri ktorom dochádza k odklonu od už skôr vyslovených právnych záverov v obdobných otázkach. Podstatné pritom je, či prípadná rozdielna rozhodovacia činnosť konajúcich súdov, resp. odklon od skoršej rozhodovacej praxe je presvedčivo odôvodnený a vychádza z ústavne zlučiteľnej aplikácie dopadajúcich právnych noriem. Citovaná časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu uvedené kritériá spĺňa, a preto nemožno dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv.

V nadväznosti na uvedené je vhodné zopakovať ustálený právny názor ústavného súdu, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch § 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b) zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody (III. ÚS 171/2016).

K ďalšej podstatnej námietke sťažovateľky o porušení zásady rovnosti zbraní a práva na kontradiktórne súdne konanie tým, že krajský súd ako súd odvolací nedoručil vyjadrenie žalobkyne k jej odvolaniu, čím mala byť naplnená vada konania v zmysle § 237 písm. f) OSP, najvyšší súd uviedol:

„Právo na rovnosť v konaní je v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a prejavuje sa vytváraním rovnakých

procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp rovnosti zbrani vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (Komanický v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45).

K dôsledkom procesného postupu súdu, v rámci ktorého nebolo odvolateľovi doručené vyjadrenie opačnej procesnej strany k jeho odvolaniu, najvyšší súd zaujal v minulosti svoje právne závery vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 13. januára 2015 (vid' napríklad sp. zn. 3 Cdo 24/2011, sp. zn. 3 Cdo 258/2012, sp. zn. 3 Cdo 23/2011, sp. zn. 1 Cdo 17/2011, sp. zn. 5 Cdo 40/2012), v ktorých opakovane konštatoval, že ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O. s. p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu; iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplýva. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania spätne na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nie je povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania - je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ má odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní dikcie ustanovenia § 209a O. s. p. pristúpi k rozhodnutiu vo veci samej (vid' tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011.). Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu.

ESLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel

k záveru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súčasne však ESLP uviedol, že právo na kontradiktórne konanie nie je absolútne a jeho rozsah sa môže líšiť v závislosti od osobitných črt daného prípadu (viď ods. 39 citovaného rozsudku). Svoje závery v tomto prípade formuloval až na základe skúmania prípadnej existencie nejakých osobitných okolností, pre ktoré by doručenie vyjadrenia protistrane nebolo potrebné (viď ods. 40 a ods. 46 citovaného rozsudku).

Zo spisu vyplýva, že k odvolaniu žalovanej (č. l. 3000 až 3005 zväzok V spisu) sa vyjadrila žalobkyňa (č. l. 3022 až 3054 zväzok V spisu), odvolací súd toto vyjadrenie nedoručil žalovanej a vo veci rozhodol.

V zmysle záverov obsiahnutých vo vyššie citovanom rozhodnutí ESLP sa dovolací súd zaoberal aj existenciou a posúdením osobitných okolností prejednávanej veci, ktoré predchádzali vyhláseniu rozhodnutia odvolacieho súdu, a ktoré bolo potrebné zohľadniť pri posudzovaní námietky dovolateľky o nedoručení vyjadrenia protistrany k odvolaniu. Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 4. októbra 2012 (č.l. 3197 zväzok V spisu) bol do súdneho spisu nazerat' právny zástupca žalovanej, ktorú skutočnosť potvrdil svojim podpisom.

Podľa § 18 ods. 1 veta prvá zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, je advokát povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ustanovenie § 18 ods. 2 veta prvá tohto zákona ukladá advokátovi povinnosť pri výkone advokácie konať čestne a svedomito, dôsledne využívať všetky právne prostriedky a uplatňovať v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia pokladá za prospešné. So zreteľom na citované ustanovenia je dôvodné očakávať, že advokát urobí všetko pre dosiahnutie procesného úspechu ním zastúpeného účastníka a za týmto účelom

bude robiť všetky procesné úkony, ktoré mu občiansky súdny poriadok počas konania umožňuje.

V zmysle § 44 ods. 1 O. s. p. účastníci a ich zástupcovia majú právo nazerať do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy, odpisy a fotokópie. Oprávnenie účastníkov a ich právnych zástupcov nazerať do spisu im umožňuje kontrolovať obsah spisu, zisťovať postup súdu v konaní, obsah pokynov a opatrení predsedu senátu vo veci, a dáva im tiež možnosť oboznámiť sa s obsahom procesných úkonov ostatných účastníkov, ktoré boli do spisu založené.

Podľa obsahu spisu právny zástupca žalovanej nahliadal do spisu potom, ako bolo súdu doručené vyjadrenie žalobkyne k odvolaniu. Z tohto dôvodu má dovolací súd za to, že právny zástupca pri nahliadaní do spisu získal poznatok o tom, že v spise sa nachádza vyjadrenie žalobkyne k odvolaniu, mal možnosť oboznámiť sa s jeho obsahom a využiť právo sa k nemu vyjadriť. Keďže povinnosť doručovania vyjadrení k odvolaniam občiansky súdny poriadok nestanovuje, ako aj s poukazom na konštantnú judikatúru najvyššieho súdu v tejto otázke k 13. januáru 2015 (viď vyššie označené uznesenia najvyššieho súdu), nemohla dovolateľka legitímne očakávať, že súd jej vyjadrenie žalobkyne k odvolaniu doručí. I keď teda dovolací súd žalovanej vyjadrenie žalobkyne nedoručil a vo veci rozhodol, obsah spisu nasvedčuje tomu, že právny zástupca žalovanej mal vytvorenú možnosť sa s jeho obsahom oboznámiť. V tomto smere pritom nie je podstatné, či tak právny zástupca žalovanej aj skutočne urobil, pretože z hľadiska naplnenia dôsledkov rozhodnutia ESLP vo veci Trančíková je rozhodné len to, či účastník mal vytvorenú možnosť oboznámiť sa s obsahom vyjadrenia protistrany. Túto špecifickú okolnosť bolo potrebné v prejednávanej veci zohľadniť a preto nedoručenie vyjadrenia protistrany k odvolaniu žalovanej nepovažoval dovolací súd v tejto veci za porušenie práva na spravodlivé konanie majúce za následok odňatie možnosti žalovanej konať pred súdom.“

K namietanému dovolaciemu dôvodu sťažovateľky vyplývajúcejmu z § 237 písm. f) OSP z dôvodu nepreskúmateľnosti rozsudku krajského súdu následne najvyšší súd odkázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, nadväzne na čo uviedol, že «vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia

namietaná dovolateľkou považovaná za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., ktorá síce je relevantným dovolacím dôvodom avšak v súlade s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri napr. sp.zn. 3 MCdo 16/2008, 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011) prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné, o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k Justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., a obsahuje vysvetlenie všetkých dôvodov, ktoré boli v prejednávanej veci pre posúdenie žalobného nároku podstatné. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení). Odvolací súd postupoval v súlade s § 219 ods. 2 O. s. p., v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, pričom doplnil aj ďalšie úvahy a dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil.

Námietka dovolateľky vo vzťahu k nedostatkom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu preto nebola dôvodná. Dovolací súd zdôrazňuje, že za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).».

Pokiaľ ide o námietku procesne chybného postupu krajského súdu, možno považovať za nesporné, že pred rozhodnutím krajského súdu o odvolaní nebolo vyjadrenie žalobkyne k odvolaniu sťažovateľke skutočne doručené. Poukazujúc na judikatúru ESĽP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike pritom najvyšší súd skúmal, či napriek nedoručeniu tohto vyjadrenia mala sťažovateľka možnosť oboznámiť sa s ním a zaujať k nemu svoje stanovisko. Záver najvyššieho súdu o tom, že sťažovateľka v skutočnosti mala možnosť sa s týmto vyjadrením pred rozhodnutím krajského súdu o odvolaní oboznámiť, keďže právny zástupca sťažovateľky ešte pred predložením veci krajskému súdu nahliadol do súdneho spisu, o čom bol spísaný aj úradný záznam, podľa ústavného súdu nasvedčuje, že k skúmaniu sťažovateľkou tvrdeného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšší súd pristupoval z materiálneho hľadiska, ktoré pri svojej rozhodovacej činnosti konštantne presadzuje aj ústavný súd. Sťažovateľkou namietanú skutočnosť, že v okolnostiach danej veci do spisu nahliadal iný advokát, ktorý bol obhajcom konateľa sťažovateľky, považuje ústavný súd za bezvýznamnú, keďže tento advokát konal na základe písomne pripojeného splnomocnenia advokáta sťažovateľky za sťažovateľku ako účastníčku konania, a nie na základe povolenia sudcu podľa § 44 ods. 2 OSP ako právny zástupca (obhajca) niekoho iného, než je účastník konania. Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za neprehliadnuteľný aj časový odstup viac ako jedného roka medzi nahliadnutím právneho zástupcu sťažovateľky do spisu (12. október 2012) a vyhlásením rozsudku krajského súdu (26. november 2013), ktorý napriek rozsahu vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu svedčí o dostatočnom časovom priestore pre sťažovateľku na podanie svojho stanoviska

k predloženej argumentácii protistrany. Z obsahu dovolania (a v zásade ani sťažnosti) pritom nevyplýva konkrétna relevantná právna argumentácia, o ktorej predloženie sťažovateľka v konaní prišla v dôsledku nedoručenia vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu.

Hoci teda realizovaný procesný postup v danej veci vo svojej podstate nezodpovedal formalistickej požiadavke na doručenie vyjadrenia jednej procesnej strany druhej procesnej strane osobitnou zásielkou, ústavný súd zastáva názor, že záver o možnosti sťažovateľky oboznámiť sa s obsahom vyjadrenia k odvolaniu v dôsledku nahliadnutia do spisu zásadne nezasahuje do práva na poskytnutie možnosti účastníkovi konania oboznámiť sa s právnou a skutkovou argumentáciou druhej procesnej strany vyplývajúceho v zmysle judikatúry ESĽP citovanej v uznesení najvyššieho súdu, resp. sťažovateľkou v sťažnosti z obsahu čl. 6 ods. 1 dohovoru. V zmysle uvedeného tak záver najvyššieho súdu o nenaplnení dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP svojou intenzitou relevantne nezasiahol do ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

V súvislosti s namietaným porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd na podporu tohto záveru poukazuje na aj na rozhodnutia ESĽP Hanzl a Špadrna proti Českej republike z 15. 1. 2013, Matošek proti Českej republike z 29. 3. 2011 alebo Čavajda proti Českej republike tiež z 29. 3. 2011, pri ktorých ESĽP na rozdiel od prípadov citovaných v sťažnosti využil právomoc vyplývajúcu z ustanovenia čl. 35 ods. 3 písm. b) dohovoru v znení Protokolu č. 14 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým sa mení a dopĺňa kontrolný systém dohovoru, vyhlásiac neprijateľnosť uvedených sťažností týkajúcich sa porušenia práva na spravodlivý proces pre nedostatok podstatnej ujmy na právach sťažujúcich sa osôb, namietajúcich porušenie princípu kontradiktórnosti konania nedoručením vyjadrení ostatných účastníkov konania osobám sťažujúcim sa pred ESĽP.

Oboznámia sa tak s tou časťou odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej najvyšší súd vysvetlil, prečo vady procesného postupu súdov nižších stupňov nedosahujú intenzitu, ktorá by mohla odôvodňovať záver o odňatí možnosti sťažovateľke konať pred súdom, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa so sťažovateľkou predloženými

odvolacími námietkami v tomto smere zaoberal a vysporiadal sa s nimi v zhode so svojou rozhodovacou praxou. Tvrdenia sťažovateľky o postihnutí predchádzajúceho súdneho konania uvedenou vadou sú podľa názoru ústavného súdu len prejavom jej nesúhlasu s právnym posúdením prípadu konajúcimi súdmi, ktorý, ako už bolo povedané, sám osebe neznamená, že v konaní došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia totiž primerane uviedol, v čom odňatie možnosti účastníkov konať pred súdom spočíva (najmä, že ním nie je každé porušenie procesných predpisov pred súdom), a aplikujúc opísané kritériá na sťažovateľkin prípad dostatočne odôvodnil, prečo podmienky pre záver o naplnení uvedenej vady konania nepovažoval za splnené. Uvedené tak podľa názoru ústavného súdu postačuje pre naplnenie požiadaviek vyplývajúci z obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Napokon k sťažovateľkou namietanému obsadeniu konajúcich súdov konkrétnymi sudcami a funkčnej príslušnosti krajského súdu, s ktorým sťažovateľka spája tvrdenie o porušení základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, rovnako ako práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, najvyšší súd, pred ktorým sťažovateľka tvrdila, že predchádzajúce konanie súdov nižších stupňov bolo postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. g) OSP, pretože uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Nc 19/1999 z 28. apríla 1999 bolo krajskému súdu prikázané len rozhodovanie vo veci námietky zaujatosti vznesenej proti sudkyňi okresného súdu, a nie rozhodovanie vo veci samej, podal tento právny výklad:

„Pod dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. g/ O. s. p. spadajú dva prípady; ak vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo vo veci rozhodol nesprávne obsadený súd. Za nesprávne obsadený súd v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O. s. p. treba považovať súd aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca respektíve zákonní sudcovia (nález II. ÚS 136/08 zverejnený v Zbierke rozhodnutí u nálezov ústavného súdu pod č. 60/2008).

Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku,

že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom môže dôjsť k jeho zmene upravuje ustanovenie § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z.z.“), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na vecne a miestne príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

K zmene zákonného sudcu môže dôjsť aj v dôsledku prikázania veci inému než určenému príslušnému súdu toho istého stupňa podľa ustanovenia § 12 ods. 1 O. s. p. (nutná delegácia). Táto zmena je dôsledkom vylúčenia všetkých sudcov inak miestne a vecne príslušného súdu v zmysle § 14 O. s. p.

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že uznesením najvyššieho súdu z 28. apríla 1999 sp. zn. Nc 19/99 (č. l. 419 zväzok 1 spisu) bola vec vedená na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 12 Nc 3/99 prikázaná podľa ustanovenia § 12 ods. 2 O. s. p. na konanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

V otázke prikázania veci podľa § 12 ods. 2 O. s. p. v prejednávanej veci naposledy rozhodol najvyšší súd uznesením z 25. augusta 2011 sp. zn. 1 Nc 48/2011, ktorým spis Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 14C 565/98 postúpil na rozhodnutie o námietke zaujatosti Krajskému súdu v Banskej Bystrici. Svoje rozhodnutie založil na tom právnom názore, že najvyšší súd v tejto právnej veci rozhodnutím z 28. apríla 1999 sp. zn. Nc 19/99 prikázal vec na prejednanie a rozhodovanie Krajskému súdu v Banskej Bystrici, čím s konečnou platnosťou založil príslušnosť tohto súdu. Uviedol, že funkčná príslušnosť sa nevyčerpala len bezprostredne nadväzujúcim rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici o námietke zaujatosti, ale je daná na všetky ďalšie budúce rozhodovania. Opakované predkladanie veci na rozhodovanie o vylúčení sudcov Krajského súdu v Košiciach by bolo v rozpore so zásadou o trvaní súdnej príslušnosti a poprelo by aj právo na zákonného sudcu. Vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu zo 16. januára 2006 sp. zn. 3Ndc 5/2006 vydanému v tomto konaní uviedol, že sa ním rozhodlo len o nevyhovení návrhu na prikázanie veci Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 NcC 92/2005, nedošlo však

k prikázaniu veci inému súdu podľa § 12 O. s. p., ktoré by mohlo zmeniť stav už raz daný skorším rozhodnutím založenej príslušnosti Krajského súdu v Banskej Bystrici. S týmito právnymi závermi sa plne stotožňuje aj dovolací súd rozhodujúci v tomto dovolacom konaní a dopĺňa ho o nasledovné:

V zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu z 27.septembra 2010 sp. zn. 1Nc 45/2010 uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 3/2011, pravidlo trvania súdnej príslušnosti sa vzťahuje aj na tzv. delegáciu nutnú podľa § 12 ods. 1 O. s. p. Zásada perpetuatio fori (trvanie súdnej príslušnosti) vychádza z ustanovenia § 11 ods. 1 O. s. p. a znamená, že za miestne a vecne príslušný súd sa považuje ten súd, ktorý bol určený na začiatku konania až do jeho skončenia, bez ohľadu na neskoršie zmeny okolností, ktoré sú inak pre určenie príslušnosti rozhodné. Táto zásada sa uplatní aj v prípade, ak nadriadený súd v konaní rozhodne o prikázaní veci inému súdu a jej dôsledkom bude, že takto určený súd sa stane súdom príslušným pre celé konanie a všetky rozhodnutia v ňom vydané, t.j. zákonným súdom.

Občianske súdne konanie tvorí jeden nedeliteľný celok, v rámci ktorého súd rozhoduje o viacerých čiastkových otázkach (o povinnosti poplatníka zaplatiť súdny poplatok, námietke zaujatosti, ustanovení zástupcu, uložení poriadkovej pokuty, trovách konania, svedočnom a pod.). O týchto otázkach ale nerozhoduje v nejakom samostatnom (súbežne prebiehajúcim) konaní, ktoré by začínalo osobitným návrhom a končilo sa rozhodnutím o tejto otázke. Rozhodovanie o týchto otázkach predstavuje integrálnu súčasť jednotného občianskeho súdneho konania, v ktorom koná a rozhoduje jeden miestne, vecne a funkčne príslušný súd. Na konanie v prvom stupni sú zásadne príslušné okresné súdy (§ 9 ods. 1 O. s. p.). O odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov rozhodujú krajské súdy (§ 10 ods. 1 O. s. p.). Občiansky súdny poriadok nemá žiadne ustanovenie, z ktorého by vyplývalo, že v rámci jedného súdneho konania sa bude posudzovať otázka súdnej príslušnosti pre každé takéto rozhodnutie osobitne, práve naopak platí zásada perpetuatio fori (§ 11 ods. 1 O. s. p.). Preto aj vtedy, keď súd rozhoduje o námietke zaujatosti vznesenej účastníkom, rozhoduje o nej ako súd príslušný pre celé konanie. Z tohto dôvodu, ak rozhodol najvyšší súd o prikázaní veci inému súdu hoci aj na podklade podanej námietky zaujatosti, jeho rozhodnutie o prikázaní veci dopadá svojimi dôsledkami na celé súdne konanie a zmena konajúceho súdu nastáva en block teda nielen vo vzťahu k rozhodovaniu

o námietke zaujatosti, ale vo vzťahu ku každému rozhodnutiu v danom súdnom konaní. Správnosť tohto záveru vyplýva aj z toho, že nutná delegácia je výsledkom posúdenia takých okolností (nezávislosť a nestrannosť sudcov pôvodne príslušného súdu), ktoré sú relevantné pre celé súdne konanie a akékoľvek rozhodnutie vydané v ňom. Opakované rozhodnutia o prikázaní veci v rámci jedného súdneho konania nemajú žiadne opodstatnenie a smerovali by len k predĺženiu súdneho konania a predovšetkým k oslabeniu právnej istoty účastníkov a ich ústavného práva na neodňateľnosť zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Tým samozrejme nie je vylúčené, aby v prípade existencie dôvodov pre nutnú delegáciu v zmysle § 12 O. s. p., ktoré však nastali po prikázaní veci, došlo k opätovnej zmene súdu rozhodnutím nadriadeného súdu.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že pokiaľ odvolanie žalovanej prejednal a vo veci rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici, išlo o rozhodnutie zákonného sudcu.

Dovolateľka spochybňovala aj obsadenie okresného súdu, keď uviedla, že v rámci prvostupňového konania o vylúčení sudkyne [REDAKOVANÉ], ako aj o nevyhlúčení sudkyne [REDAKOVANÉ], rozhodol funkčne nepríslušný Krajský súd v Košiciach, keďže jeho príslušnosť bola rozhodnutím najvyššieho súdu z 28. apríla 1999 sp. zn. Nc 19/1999 prenesená na Krajský súd v Banskej Bystrici.

Táto námietka žalovanej je založená na jej názore, že v rámci jedného súdneho konania sú dva funkčne príslušné súdy, jeden rozhodujúci o námietke zaujatosti a druhý vo veci samej. Tento názor však nie je správny, existencia akejsi delenej príslušnosti súdu a dvojkoľajnosti rozhodovania nemá podklad v žiadnom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, prieči sa zásade trvania súdnej príslušnosti ako aj jednotnosti súdneho konania, v ktorom rozhoduje vždy jeden miestne, vecne a funkčne príslušný súd určený podľa zásad daných Občianskym súdnym poriadkom. „Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti sudcu predstavuje čiastkový procesný postup všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania sporovej veci nestranným súdom“ (III. ÚS 30/2010). Ako už bolo vyššie uvedené v dôsledku rozhodnutia najvyššieho súdu z 28. apríla 1999 sp. zn. Nc 19/99, stal sa miestne a funkčne príslušným súdom v konaní Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý bol príslušným súdom aj na rozhodovanie o námietkach zaujatosti vznesených v tomto konaní.

Podľa obsahu spisu o námietke zaujatosti podanej žalovanou proti sudkyňi okresného súdu [REDAKOVANÉ] rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 8. novembra 2011 sp.zn. 17NcC 57/2011 (č.l. 2878 zväzok V spisu) tak, že nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci. Je teda zrejmé, že o tejto námietke rozhodol zákonný súd.

Pokiaľ ide o vylúčenie sudkyne okresného súdu [REDAKOVANÉ] z prejednávania a rozhodovania veci uznesením Krajského súdu v Košiciach zo 16. novembra 2009 sp.zn. 4NcC 25/2009 (č.l. 1564 zväzok III spisu), treba uviesť, že skutočne v tejto veci nerozhodol funkčne príslušný súd, avšak na druhej strane treba konštatovať, že dovolateľke bola zachovaná možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania a namietat túto výhradu v rámci mimoriadneho opravného prostriedku, čo aj urobila.

Námietky spadajúce pod ustanovenie § 237 písm. g/ O. s. p. sledujú naplnenie základnej zásady súdneho konania, aby vo veci rozhodol nestranný a nezaujatý sudca. Dovolací súd sa preto osobitne zaoberal tým, či boli dané dôvody pre vylúčenie sudkyne okresného súdu [REDAKOVANÉ] z prejednávania a rozhodovania veci respektíve, či v dôsledku postupu a rozhodnutia nepríslušného Krajského súdu v Košiciach, ktorý o námietke zaujatosti rozhodol, došlo k porušeniu práva žalovanej na zákonného sudcu a zákazu neodňateľnosti zákonného sudcu, majúc na zreteli, že „neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle; ustanovenia § 237 písm. g/ O. s. p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd (R 59/97).

Námietku zaujatosti proti sudkyňi okresného súdu [REDAKOVANÉ] vzniesla žalobkyňa z dôvodu jej vzťahu k právnomu zástupcovi žalovanej, ktorý ju zastupoval v disciplinárnom konaní, pričom túto okolnosť neoznámila predsedovi okresného súdu v zmysle § 15 ods. 1 O. s. p., zastavila konanie na podklade právneho názoru právneho zástupcu žalovanej a neodôvodnila akým spôsobom sa právny zástupca oboznámil s obsahom spisu mimo predpísaného spôsobu nahliadania do spisu.

Podľa § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Nezaujatosť a nezávislosť sudcu patria k hlavným predpokladom spravodlivého rozhodovania. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Nezaujatosť sudcu je kategória, ktorá vyjadruje vnútorný psychický vzťah sudcu k prejednávanej veci. V širšom zmysle zahŕňa vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom, ich zástupcom, o podstate a povahe ktorého je schopný podať (subjektívnu) informáciu iba sám sudca. Inštitút nezaujatosti je preto potrebné chápať širšie, tiež v rovine objektívnej. Nie je preto rozhodujúce, ako sa nezaujatosť sudcu iba subjektívne javí účastníkovi konania; určujúcim je, či reálne existujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujатыm vzťahom k veci skutočne disponuje. V každom jednotlivom prípade treba posudzovať, či povaha a stupeň vzťahu sudcu k veci či účastníkom (právnym zástupcom) sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (ESLP vo veci Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach.

Z hľadiska ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p. je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci,

2. k účastníkom konania (o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho),

3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

V prípade sudkyne Okresného súdu Košice - okolie [REDAKOVANÉ], ktorá vo svojom vyjadrení poukázala na (len) profesionálny vzťah k právnemu zástupcovi

žalovanej [REDAKOVANÉ] (sudca - advokát), vzal najvyšší súd na zreteľ, že vo všeobecnosti sú vzájomné vzťahy sudcov a advokátov založené na profesionalite a odbornosti. Ak rámec týchto ich vzájomných vzťahov neprekročí tomu zodpovedajúce medze, objektívne nie je daný dôvod pre pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Okolnosť, že [REDAKOVANÉ] udelila plnú moc na zastupovanie právneho zástupcovi žalovanej [REDAKOVANÉ] v konaní, ktoré sa jej osobne týkalo, ešte sama o sebe nie je dôvodom pre vylúčenie sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 ods. 1 O. s. p., bez ďalšieho môže znamenať len toľko, že má dôveru v odborné schopnosti konkrétneho právneho zástupcu.

V prejednávanej veci však bolo potrebné vziať na zreteľ aj ďalšie okolnosti, ktorými žalobkyňa zdôvodnila námietku zaujatosti, a to konkrétne pochybnosti o spôsobe realizácie práva žalovanej nazerat' do súdneho spisu prostredníctvom jej právneho zástupcu. Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 18. augusta 2009 doručila žalobkyňa do spisu listinné doklady a uviedla, že s touto skutočnosťou oboznámila aj právneho zástupcu žalovanej (č. l. 1507 zväzok III spisu). Vo vyjadrení právneho zástupcu žalovanej zo dňa 10. septembra 2009 sa uvádza, že sa oboznámil s obsahom novo predložených listinných dôkazov (č. l. 1509 zväzok III spisu). V spise nie je žiadny záznam o nazretí žalovanej alebo jej právneho zástupcu do spisu a preto nie je zrejmé, akým spôsobom sa právny zástupca oboznámil s obsahom dôkazov založených v spise, pričom konajúca sudkyňa [REDAKOVANÉ] túto skutočnosť nevedela vysvetliť. Aj podľa názoru dovolacieho súdu táto skutočnosť prístupujúca k faktu, že sudkyňa mala určitú väzbu vo vzťahu k právnomu zástupcovi žalovanej, mohla u žalobkyne objektívne vzbudiť obavu vo vzťahu k jej neustrannosti a nezaujatosti, a bolo potrebné ju považovať za objektívny dôvod pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Keďže tu boli dôvody pre vylúčenie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zo zákonných dôvodov v zmysle § 14 O. s. p., jej vylúčením (i keď rozhodnutím nezákonného súdu) nedošlo k porušeniu práva účastníkov nebyť odňatý zákonnému sudcovi, práve naopak bolo naplnené ich právo na rozhodnutie vydané nezávislým a neustranným sudcom. Keďže vec bola následne pridelená podľa zákonných pravidiel inému sudcovi, ktorý ju prejednal a rozhodol, nebolo konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. g/ O. s. p.

So zreteľom na uvedené nie je ničím podložená argumentácia žalovanej obsiahnutá v dovolaní, podľa ktorej v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O. s. p.»

Z uvedenej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa rozsiahlo a podrobne venoval sťažovateľkiným námietkam o nesprávnom obsadení okresného súdu, ako aj o funkčnej príslušnosti krajského súdu a na sťažovateľkou vznesené pochybnosti reagoval závermi zlučiteľnými s obsahom základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy. Aj keď stručnosť obsahu uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. Nc 19/99 z 28. apríla 1999 umožňuje rozdielne interpretačné závery, najvyšší súd podložil svoj právny názor o založení príslušnosti krajského súdu na celé konanie podrobným vysvetlením zásady *perpetuatio fori* (trvania miestnej príslušnosti) aj s odkazom na judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu. V tejto línii potom svoj záver o trvaní príslušnosti krajského súdu na základe označeného rozhodnutia najvyššieho súdu v celom ďalšom konaní presvedčivo odôvodnil, prízvukujúc celistvosť, jednotnosť i hospodárnosť občianskeho súdneho konania. Jeho argumentáciu považuje ústavný súd za presvedčivú aj z dôvodu, že v danej veci sa celé konanie nieslo v duchu spochybňovania nezaujatosti sudcov okresného súdu a Krajského súdu v Košiciach v zásade z oboch sporových strán, čím záver o založení príslušnosti krajského súdu na celé konanie uznesením sp. zn. Nc 19/99 z 28. apríla 1999 objektívne posilňuje aj zdanie nestrannosti krajského súdu konajúceho o odvolaní proti rozsudku okresného súdu, čo napĺňa aj atribúty základného práva na zákonného sudcu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Skutočnosť, že aj po vydaní uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. Nc 19/99 z 28. apríla 1999 rozhodoval o niektorých procesných otázkach aj Krajský súd v Košiciach, vzhľadom na v konaní prezentované rozbiehajúce sa právne názory senátov najvyššieho súdu, ktoré sa prejavili v prípisoch sp. zn. 3 Nc 21/2005, 3 Ndc 175/2005 zo 7. decembra 2005 a sp. zn. 4 Ndc 70/2007 z 3. júla 2007), nie je podľa názoru ústavného súdu spôsobilá vyvrátiť presvedčivosť sťažovateľkou napádaného záveru najvyššieho súdu o založení miestnej príslušnosti krajského súdu na celé konanie a považuje ho len za nežiaduci dôsledok stručnosti uznesenia sp. zn. Nc 19/99 z 28. apríla 1999.

V tejto súvislosti hodnotí ústavný súd ako správny aj postup najvyššieho súdu, ktorý sa v zmysle kompetencie danej mu § 237 písm. g) OSP nadväzne na uvedené zaoberal aj otázkou existencie konkrétnych dôvodov na vylúčenie sudkyne okresného súdu [REDACTED], keďže v priebehu konania o jej vylúčení nerozhodoval príslušný krajský súd, ale Krajský súd v Košiciach. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoj záver o správnosti vylúčenia sudkyne okresného súdu [REDACTED] oprel o ustálené hľadiská, posudzované v podobných prípadoch. Keďže zároveň nezistil, že by k prideleniu zákonného sudcu okresného súdu došlo nezákonným spôsobom (sudkyňa [REDACTED] bola vec pridelená náhodným výberom pomocou technických prostriedok schválených ministerstvom), jeho záver o tom, že v danej veci konala a rozhodovala zákonná sudkyňa, je ústavne akceptovateľný a nevyžaduje žiaden zásah ústavného súdu do výsledku napadnutého konania. Argumentácia predložená k tejto otázke je v zásade len zopakovaním argumentácie prednesenej sťažovateľkou v dovolaní pred najvyšším súdom, ktorý však na jej nosné idey primerane odpovedal vlastnými a ústavne udržateľnými úvahami.

Pokiaľ sa sťažovateľka snaží nepriaznivý záver najvyššieho súdu zvrátiť poukazom na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010, ktorým mal aj o zaujatosti sudkyne [REDACTED] v priebehu konania rozhodnúť nepríslušný krajský súd, ústavný súd v zhode s najvyšším súdom pripomína, že bez ohľadu na možnú nezákonnosť tohto konkrétneho uznesenia Krajského súdu v Košiciach pre posúdenie otázky, či vo veci konal a rozhodoval zákonný sudca okresného súdu, je podstatné, že o zákonnosti konania a rozhodovania sudkyne okresného súdu [REDACTED] v danej veci krátky čas pred vynesením rozsudku súdu 1. stupňa rozhodoval ešte raz krajský súd, a to uznesením sp. zn. 17 NcC 57/2011 z 8. novembra 2011, pričom aj vzhľadom na dovolacím súdom uvedené úvahy o existencii dôvodov na vylúčenie sudkyne okresného súdu [REDACTED] možno záver o tom, že vo veci konala a rozhodovala sudkyňa okresného súdu [REDACTED] ako zákonná sudkyňa, považovať za ústavne akceptovateľný. Inými slovami, bez ohľadu na to, že v súvislosti s otázkou zaujatosti sudcov okresného súdu neboli v priebehu konania vydané vždy rozhodnutia príslušným súdom, samotné konanie vo veci bolo v konečnom dôsledku vedené

zákonnou sudkyňou okresného súdu a v odvolacom konaní vo veci rozhodoval príslušný krajský súd. V tomto ohľade sa ústavný súd stále pridŕža svojho záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 14 NcC 13/2010 z 19. apríla 2010, ku ktorému dospel v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 303/2010.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že ani uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a uvedenými právami, čo viedlo ústavný súd aj v tejto časti k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu samotná ústava nedefinuje, čo je obsahom vlastníckeho práva, pretože sa odvoláva na jeho zákonný obsah, t. j. obsah ustanovený zákonom (PL. ÚS 38/95). Zákom obsahujúcim základnú právnu úpravu vlastníckeho práva je zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, ktorý v § 123 ustanovuje, že vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Tento obsah vlastníckeho práva rešpektuje aj ustálená judikatúra ústavného súdu (napr. II. ÚS 8/97, III. ÚS 412/2010).

Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v tomto čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01). Článok 20 ods. 1 ústavy zabezpečuje každému rovnaké zákonné predpoklady

a možnosti nadobúdať veci do vlastníctva za podmienok, ktoré sú upravené v ústave alebo v ďalších zákonoch. Vlastnícke právo každej osoby má rovnaký zákonný obsah a požíva ochranu bez ohľadu na to, či ide o štát, právnickú osobu, obec alebo fyzickú osobu. Z formulácie obsiahnutej v čl. 20 ods. 1 ústavy nemožno však odvodzovať ústavné právo získať vec do svojho vlastníctva (vlastniť majetok) bez dodržania predpokladov, ktoré sú na tento účel upravené zákonmi. Funkcia práva vlastniť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníčkovi poskytla a súčasne aj trvale garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, nemôže obmedziť alebo využiť bez právneho dôvodu (m. m. III. ÚS 303/07).

Sťažovateľka v sťažnosti podstatnejšie proti porušeniu uvedeného práva neargumentuje, pričom jeho porušenie po celý čas spája s porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy. Dôvodom namietania porušenia uvedeného práva zo strany sťažovateľky je jej neúspech v konaní, v ktorom bolo na jej úkor určené vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam v prospech žalobkyne. Ústavný súd preto v tejto súvislosti poukazuje najmä na svoje závery o ústavnej zlučiteľnosti rozsudku krajského súdu v časti III tohto uznesenia, z ktorého vyplýva, že závery konajúcich súdov o vylúčení vlastníckeho práva sťažovateľky boli odôvodnené konkrétnymi skutkovými okolnosťami a boli prijaté na základe ústavne zlučiteľnej aplikácie relevantných právnych predpisov dopadajúcich na daný prípad.

Ústavný súd rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právne názory krajského súdu a jeho závery (v spojení s rozsudkom okresného súdu) možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, pretože ich obsah je potrebné vykladať vo vzájomných súvislostiach aj s ostatnými článkami ústavy. Nebolo dostatok dôvodov dospieť k záveru, že krajský súd sa v danom prípade dopustil svojvoľnej interpretácie zákonnej právnej úpravy a že by účinky tejto interpretácie boli nezlučiteľné s obsahom sťažovateľkou označených práv. Aj na tomto mieste sa žiada zopakovať, že nesúhlas sťažovateľky s právnymi závermi konajúcich súdov ešte neznamená, že

v danom prípade aj došlo k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd zároveň v tejto súvislosti pripomína, že jeho úlohou nie je pôsobiť ako tzv. štvrtá inštancia súdnictva a poskytovať ochranu pred skutkovými a/alebo právnymi omylmi všeobecných súdov. Výklad a aplikácia zákonov (v danom prípade zákonov upravujúcich v rôznych časových obdobiach nadobudnutie vlastníckeho práva) patrí do právomoci všeobecných súdov, a pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod do neho zasahovať.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že medzi rozsudkom krajského súdu, ako aj uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohla viesť k vysloveniu jeho porušenia.

Z týchto dôvodov bola sťažnosť ako celok odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

S prihliadnutím na uvedené rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016